

Pedagogisk årsplan for Lørenskogbarnehagene

Lørenskog
kommune

Innholdsfortegnelse

Forord	3
1. Innledning – Lørenskogbarnehagene.....	3
1.1 Vårt verdigrunnlag	4
1.2 Presentasjon av navn barnehage.....	5
2. Barnehagens innhold og oppgave.....	6
2.1 Omsorg	7
2.2 Lek - vennskap	8
2.3 Danning og læring	9
2.4 Barns medvirkning	10
2.5 Barnehagens digitale praksis.	11
2.6 Barnehagens språkmiljø	12
2.7 Barnehagens psykososiale miljø	12
2.8 Forebygging av seksuelle overgrep	14
2.9 Bærekraftig utvikling	14
2.10 Kosthold.....	15
2.11 Trygg i Barnehagen	15
3. Barnehagen som pedagogisk virksomhet	15
4. Samarbeid	16
4.1 Samarbeid hjem og barnehage	16
4.2 Overganger.....	17
4.3 Tverrfaglig samarbeid i barnehagen.....	17
5. Arbeidsmåter, progresjon og fagområdene hånd i hånd	18
5.1 Progresjonsplan - fagområdene	18

Forord

Ifølge lov om barnehager skal alle barnehager utarbeide en årsplan. Årsplanen skal inneholde informasjon om hvordan barnehagen skal arbeide med omsorg, danning, lek og læring. Dette for å fremme barnas allsidige utvikling og for å ivareta samarbeid med barnas hjem.

Årsplanen skal også gi informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold skal følges opp, dokumenteres og vurderes. Konkretisering av barnehagens arbeid for barns medvirkning må beskrives i årsplanen. Barnehagens årsplan fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg og skal følge kalenderåret.

En felles mal for årsplan for de kommunale barnehagene skal bidra til at det blir et likeverdig og enhetlig barnehagetilbud i alle Lørenskogbarnehager for alle barn og foreldre. Tidlig innsats, mestringsperspektivet og samarbeid og samhandling skal vektlegges i barnehagene i Lørenskog.

Årsplanen er utarbeidet på grunnlag av:

- Lov om barnehage.
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.
- Kommuneplan for Lørenskog og Kvalitet i barnehage og skole – strategisk plan 2018-2026.
- Lørenskogs standarder for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole.
- Barnehagens vedtekter.
- Lørenskog kommunes verdier.

Årsplanens funksjoner ifølge lov om barnehager:

- Det skal være et arbeidsverktøy for ansatte. Det er for å sikre at barnehagens personell styrer barnehagen i en bevisst og uttalt retning. Hver enkelt barnehage avgjør hvilke andre konkrete planer de ønsker å utarbeide for kortere eller lengre perioder.
- Gjennom årsplanen får foresatte et godt innblikk i barnehagens arbeid, og kan se en klar sammenheng mellom de konkrete aktivitetene og de overordnede målene. Dette gir foresatte en reell mulighet til å påvirke innholdet i barnehagen.
- Et grunnlag for barnehagemyndighetens tilsyn i barnehagen.
- Gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eier, politikere, samarbeidspartnere og andre interesserte.

Barnehagen ses på som en del av utdanningsløpet der lek, språk og god relasjonskompetanse er spesielle faglige utviklingsområder.

1. Innledning – Lørenskogbarnehagene

Nasjonale- og kommunale planer påvirker barnehagens arbeid. Kommuneplanen er Lørenskog kommunes overordnede styringsdokument for oppvekst og utdanning og angir følgende mål for barnehage:

Mål:

- Barnehagene og skolene forebygger, stopper og følger opp utestenging, mobbing og uheldige samspillmønstre.
- Det er riktig kapasitet og kvalitet i barnehage og skole.
- Tjenestetilbudet rettet mot barn, unge og familier er i tråd med føringer i barnevernreformen (oppvekstreformen)

Kvalitet i barnehage og skole – strategisk plan 2018-2026 handler om barnehagens pedagogiske virksomhet. Strategien omhandler fire hovedområder. Disse er basert på faglige vurderinger av dagens

situasjon og vurderinger av hvilke trender og utviklingstrekk som vil prege samfunnsutviklingen for barnehage og skole i årene fremover - danning og læring, ledelse, inkludering og samarbeid. For perioden 2023 skal kvalitetsutvikling i det pedagogiske arbeidet foregå hovedsakelig innenfor områdene:

- Språk – «Ord som gror» - danning, lek og læring
- «Trygg i Lørenskog» - tidlig innsats og pedagogisk ledelse og kompetanseutvikling
- Kosthold – «Sunnere barn»
- Digital kompetanse – utjevne sosiale forskjeller og inkludering

Områdene blir konkretisert senere i planen.

1.1 Vårt verdigrunnlag

Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Personalet har som rollemodeller et særlig ansvar for at barnehagens verdigrunnlag etterlevs i praksis. Refleksjoner over egne verdier og handlinger inngår i personalets pedagogiske drøftinger.

Barnehagens verdigrunnlag bygger blant annet på:

- «Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi» (Lov om barnehager).
- «Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.» (Rammeplan for barnehagen)
- «Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet» (Rammeplan for barnehagen)

Lørenskog kommunen har tre verdier som gjelder for alle ansatte i kommunen. Verdiene skal kjennetegne kommunen i vårt møte med innbyggere og brukere av kommunale tjenester.

VÅRE VERDIER OG HVA DET BETYR FOR OSS:

◆ **ÅPEN**
◆ **TROVERDIG**
◆ **ENGASJERT**

Åpen:

Vi møter innbyggerne og hverandre med åpenhet, tillit og toleranse.
Vi er romslige og gir plass for forskjellighet.

Troverdig:

Vi holder det vi lover
Vi behandler alle profesjonelt.
Vi gir presis og objektiv informasjon.

Engasjert:

Vi engasjerer oss faglig og personlig og streber etter å utgjøre en forskjell.
Vi er fleksible og forandringsvillige, og setter pris på nye ideer og initiativ.

1.2 Presentasjon av Fjellhamar gård barnehage

Presentasjon av barnehagen

På 1860-tallet ble Fjellhamar hovedgård utviklet til å bli et industrisentrum med sag- og møllebruk og høvleri. Det er uvisst hvor gamle bygningene er, men den eldste delen av hovedbygningen kan være fra ca. 1860. Stabburet er det eneste stabbur med klokketårn i Lørenskog. Bygningens størrelse indikerer også at gården har vært stor. I tidsrommet 1920 til 1972 hadde kommuneadministrasjonen i Lørenskog tilhold i hovedbygningen. Lokalene ble brukt av Lørenskog musikk- og kulturskole frem til de flyttet inn i Lørenskog hus.

Fjellhamar gård barnehage ligger idyllisk til i nær tilknytning til Fjellhamar skole. Barnehagen består av tre avdelinger, Sagflisa, Tømmerstokken og Vasshjulet. Avdelingsnavnene er av historisk opprinnelse. Vi har totalt 48 plasser til barn i alderen 1-6 år, og er et flott team på 14 ansatte.

Kontaktinformasjon:

Avdeling	Telefon
Sagflisa (1-3 år)	480 37 550
Tømmerstokken (3-4 år)	481 52 188
Vasshjulet (4-6 år)	480 39 488

2. Barnehagens innhold og oppgaver

Satsningsområde – «Livsmestring i et bærekraftig perspektiv»

Hovedmål:

Barna i Fjellhamar gård barnehage har omsorg for hverandre, miljøet og opplever felleskap, trivsel og livsglede.

Begrunnelse for valg av satsningsområde.

Vi ønsker at barna i Fjellhamar gård barnehage skal få verktøy til å mestre hverdagen sin i et bærekraftig samfunn. Barnehagen har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for et mer bærekraftig samfunn. Vi skal gi barna erfaringer og bevissthet om bærekraftig utvikling og hvordan vi kan ta vare på omgivelsene. Oppdagelse, undring og kritisk tenkning er viktige forutsetninger for bærekraftig utvikling. Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, og dermed bidra til bærekraftig utvikling (Rammeplan for barnehagen).

«Gjennom arbeid med natur, miljø og teknologi skal barnehagen bidra til at barna får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen.» (Rammeplan for barnehagen)

Vi ønsker å skape en kultur hvor vi har omsorg for hverandre, hjelper hverandre og hvor alle er inkludert i fellesskapet. Dette mener vi vil bidra til trygge barn, som får troen på seg selv og som blir rustet til å møte hverdagslivet.

«Barnehagen skal være et trygt sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barna skal ha mulighet til ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen» (Rammeplan for barnehagen)

I 2023/2024 har vi derfor følgende mål:

- Barna skal bli kjent med alle voksne og barn i Fjellhamar gård barnehage
- Barna aksepterer at vi er forskjellige og kan ha ulike behov

- Barna lærer om de forskjellige følelsene
- Ansatte skal være aktiv og tilgjengelig i samspill med barna
- Barna opplever trivsel og livsglede i barnehagen

Slik arbeider vi for å nå målene:

- Vi bruker bøker og nettressurs fra Salaby for å lære om forskjellige følelser
- Vi bruker programmet «grønne tanker, glade barn» for å hjelpe barna til å kunne håndtere med- og motgang
- Vi setter av tid til lek og samspill i hverdagen
- Barnelitteratur med vennskap, følelser og inkludering som tema
- Voksne skal være tett på barna og støtte dem til å mestre med- og motgang
- Barna spiller seg i voksne, og personalet er gode rollemodeller

Foresatte: Som foresatt er du rollemodell for ditt barn. Det er viktig at du hjelper barnet ditt å ta inkluderende valg. Måten andre barn og familier snakkes om hjemme kan ha betydning for barnets relasjoner i barnehagen. Foreldre hjelper barna sine til å håndtere med- og motgang.

2.1 Omsorg

Alle barn blir sett og får hjelp og støtte i forhold til sine behov. Omsorg handler både om forholdet mellom barna og personalet og barnas omsorg for hverandre.

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for» (Rammeplan for barnehagen)

Behovet for omsorg vil variere med alder og personligheter. Personalet må lære å kjenne hvert enkelt barn, for å gi barnet den omsorgen og støtten det trenger. Gjennom vårt satsningsområde «Livsmestring» har vi stort fokus på trivsel i hverdagen, spesielt hvordan vi voksne er i møte med barna. Det viktigste er at barn alltid blir møtt med åpenhet, kjærlighet og varme.

1-2 år:

Kjennetegn hos barna:

- Barna kan se at andre er lei seg, og være med å trøste
- Barna skal føle seg trygge og ta imot trøst

Personalet skal:

- Være fysisk nær når det er naturlig. Ved å klemme, stryke, la barnet sitte på fanget
- Være bevisst sin mimikk og kroppsspråk

3-4 år:

Kjennetegn hos barna:

- Viser omsorg for mindre barn
- Hjelper hverandre med praktiske oppgaver
- Begynnende forståelse for andres tanker og følelser

Personalet skal:

- Lytte og ta barnas følelser og tanker på alvor
- Bli kjent med barnas behov for omsorg

5-6 år:

Kjennetegn hos barna:

- Hjelper og trøster andre på eget initiativ
- Være aktiv deltaker i konfliktløsning
- Inkluderer hverandre i leken

Personalet skal:

- Lytte og ta barnas følelser og tanker på alvor
- Er gode samtalepartnere, og deler egne tanker og erfaringer

2.2 Lek - vennskap

Barn deltar i variert lek der de utvikler kompetanse og danner gode relasjoner.

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek- alene og med andre» (Rammeplan for barnehagen).

Lek er lystbetont og fremmer videreutvikling, sosialisering og språklige og kroppslige ferdigheter. Gjennom lek utforsker barna omverdenen, ved å leke ut opplevelser og følelser. Lekens egenverdi må også verdsettes som noe magisk og godt å være i uten mål og mening. I Fjellhamar gård barnehage tilrettelegger og endrer rommene i forhold til barnas innspill. Leken gir grobunn vennskap mellom barna.

1-2 år:

Kjennetegn hos barna:

- Begynnende tur-takingslek, samspill i titt tei lek og kroppslig lek
- Vise nysgjerrighet og interesse på det som skjer rundt seg
- Oppleve grupplede (Flirekonsert, herme etter hverandre)

Personalet skal:

- Fungere som "ladestasjoner" for barna for å skape trygghet. Barna skal alltid ha tilgjengelige voksne de kan søke trygghet hos
- Er aktiv i lek sammen med barna

3-4 år:

Kjennetegn hos barna:

- Kunne delta i ulike typer lek og være i lek over tid, begynnende rollelek
- Dele og holde på leker (selvkontroll - selvhevdelse)
- Interesse for å leke med andre, men også leke selvstendig
- Mestre turtaking i leken

Personalet skal:

- Være trygge og tilgjengelige ved å støtte, oppmuntre og veilede
- Voksne som igangsetter og tilrettelegger for lek, og er medlekere

5-6 år:

Kjennetegn hos barna:

- Leve seg inn i rollelek, glemme tid og sted
- Være mer selvstendig i lek og bringe nye elementer inn i leken
- Humor i leken, glede av å være med andre
- Oppsøke barn på en positiv måte

Personalet skal:

- Komme med nye ideer og innspill, og har en leken innstilling
- Utvide og berike leken, og veilede barna

2.3 Danning og læring

Danning bidrar til at barna forstår felles verdier og normer som er viktige for demokratisk fellesskap. Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positiv selvforståelse. Barna opplever et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Vi i Fjellhamar gård ønsker å gi alle barn gode forutsetninger for å mestre de forventningene de møter nå og senere i livet.

«Barnehagen skal fremme barns danning gjennom omsorg, lek og læring. Barnehagen skal i samsvar med hjemmet bidra til gode dannelsesprosesser for å gjøre barn i stand til å se seg selv i et større fellesskap» (Rammeplan for barnehagen)

1-2 år:

Kjennetegn hos barna:

- Sitter sammen under måltidet/samlinger og føler seg som en del av fellesskapet
- Kjenner avdelingen sine rutiner, og etter hvert innrette seg etter disse

Personalet skal:

- Være tålmodig, og gi barna mange gjentakelser
- Være gode rollemodeller og bekrefte barnas uttrykk

3-4 år:

Kjennetegn hos barna:

- Barna skal få mulighet til å si sin mening og bli lyttet til
- Øve seg på å følge rutiner i barnehagehverdagen

Personalet skal:

- Være tydelige, men også trygge og varme
- Anerkjennende og følge opp barnas perspektiver og handlinger

5-6 år:

Kjennetegn hos barna:

- Tar selvstendige valg og tørr å si sin mening i fellesskapet
- Hjelper til med praktiske oppgaver (ukas barn)
- Er med å ta demokratiske avgjørelser og innrette seg etter disse
- Regulere egne følelser – selvkontroll

Personalet skal:

- Være gode samtalepartnere og reflektere sammen med barna
- Veilede barna i samtaler knyttet til individ og samfunn, for at barna skal se sammenhenger mellom seg selv og samfunnet

Avdelingene har flagg på veggen som viser hvilke land som er representert på avdelingen. Alle avdelinger har «hei plakater» med språkene som er representert på avdelingen. Vi har digitale bøker på flere språk. Vi har dukker med forskjellige hudtoner, så alle barn har .

2.4 Barns medvirkning

Barnehagen ivaretar barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna får gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

«Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov» (Rammeplan for barnehagen)

I Fjellhamar gård barnehage mener vi medvirkning handler om å oppleve tilhørighet, være deltaker og å ha innflytelse i barnehagehverdagen. Barna skal oppleve å være betydningsfull ved å bli sett, hørt og lyttet til.

Våre tiltak for å ivareta barns medvirkning:

- Samlingsstunder hvor barna får delta, voksne er forberedte og sensitive for barnas uttrykk og innspill
- Barna får delta i å evaluere aktiviteter gjennom voksnes oppmerksomhet på dem og barnas egne verbale tilbakemeldinger.
- Organisering i mindre grupper, som gjør det lettere å se barnas behov og være spontane
- Tilrettelegging av lekemiljøet hvor leker og materiell er synlig slik at

barna kan påvirke hva de ønsker å gjøre

- Tilrettelegging av lekemiljøet i samsvar med barnas interesser
- Store eller små prosjekter som har sitt utspring i barnas interesser

2.5 Barnehagens digitale praksis.

Barnehagens digitale praksis bidrar til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet støtter dette opp om barnas læringsprosesser. Det oppfyller også rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy er personalet aktive sammen med barna. Barnehagen utøver digital dømmekraft og bidrar til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

I Fjellhamar gård Barnehage er vi opptatt av at barna lærer i samspill med voksne. Når vi bruker digitale verktøy, skal voksne og barn undre seg og lære sammen.

Våre tiltak for å arbeide med barnehagens digitale praksis:

- Vi bruker Smart Board i vår daglige pedagogiske praksis sammen med barna.
- Vi bruker Bee bot, som er et pedagogisk leketøy, der barna får en begynnende forståelse for koding.
- Vi søker på internett når barna undrer seg over noe de ønsker svar på. Personalet viser digital dømmekraft i forhold til hvor informasjon innhentes på nett.
- Vi har samtaler med de eldste barna om digital dømmekraft.
- Vi søker etter og spiller musikk som barna etterspør.
- Barna bruker læringsbrett med forskjellige pedagogiske apper i samspill med andre barn og personalet.

2.6 Barnehagens språkmiljø

Barnehagen er bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barns utvikling. Gjennom dialog og samspill støttes barna i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen anerkjenner og verdsetter barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk.

Våre tiltak for å skape et godt språkmiljø i barnehagen:

- Vi bruker konkreter når vi formidler fortellinger for barna, slik at alle barn, uansett språklig nivå har mulighet til å følge fortellingen.
- Vi bruker måltider som en pedagogisk tilrettelagt aktivitet for samtale mellom barn og mellom barn og voksne
- Vi bruker materiell fra «ord som gror – lek og lær» i samlinger og i daglige pedagogisk aktivitet. Blant annet brukes temaplakater for forskjellige høytider og årstider i samlinger og henger synlig i barnehøyde på avdelingene.
- Vi bruker konkreter og annet materiell fra «Snakkepakken» og «Språkkista» for å skape gode pedagogiske aktiviteter der barns språkutvikling er i fokus.
- Vi har voksne som er til stede med barna i lek og andre aktiviteter, for blant annet og kunne støtte barna i sin språkutvikling.

2.7 Barnehagens psykososiale miljø

Barnas fysiske og psykiske helse fremmes i barnehagen. Barnehagen bidrar til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp.

Barnas selvfølelse støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være

betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehage legger aktivt til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap.

Våre tiltak for å opprettholde et godt psykososialt miljø i barnehagen:

- Vi har voksne som et tett på barn i leken, så det er enklere å fange opp uheldige samspillsmønstre mellom barn.
- Det settes i gang tiltak i henhold til uheldige samspillsmønstre på avdelingen.
- Avdelingene jobber med «grønne tanker, glade barn» for å bli kjent med forskjellige følelsesuttrykk.
- Daglige samlinger på avdelingene skaper felles referanser som barna tar med videre i leken.
- Vennskap skapes gjennom lek og felles prosjekter på avdelingene.
- Gjennom tema-samlinger skapes felles rammer for hvordan vi skal være mot hverandre på avdelingen.

2.8 Forebygging av seksuelle overgrep

Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å observere og motta informasjon om barnas omsorg- og livssituasjon. Lørenskog kommune har utarbeidet en rutine som skal bidra til å forebygge seksuelle overgrep gjennom å skape trygge, sterke barn. Barnehagene jobber systematisk over tid for å bidra til at barn og unge får trygge og gode oppvekstforhold. Barn lærer om seksualitet, kropp og følelser og dette gir større mulighet for å kunne si ifra hvis de opplever krenkelser som for eksempel seksuelle overgrep. Barna lærer hva som er naturlig, hva som er rett og galt i forhold til egen og andres kropp, for å sette grenser for seg selv. Når vi jobber med barn, er det viktig å være åpen for gode samtaler i hverdagen. Sensitive og oppmerksomme voksne får mange anledninger til å lytte, reflektere og undre seg sammen med barna. I barnehagen er det nødvendig at vi våger å samtale med barna om seksualitet, kropp og følelser fordi barns seksualitet handler om deres forhold til egen og andres kropp. Barn må lære at de selv har lov til å bestemme over egen kropp (Aasland, 2015:85). Barnehagene i Lørenskog skal gjennomføre følgende:

Alder	Organisering	Innhold	Litteratur
3 år	Temaarbeid	Navn på kroppsdelene og deres funksjoner	«Thomas og Kristine»
4 år	Temaarbeid	Kunne si ifra/sette grenser Respekt for egne og andres grenser	«Si stopp» (10 små vennebøker)
5 år	Samtalegruppe	Hvordan blir vi til, gode og vonde hemmeligheter, gode og vonde berøringer	«Jeg er meg! Min meg» og filmen «Kroppen min eier jeg»

Den som gjennomfører samtalegruppene, skal ha fått opplæring av Lørenskog kommune.

Temaarbeid med tre- og fireåringene

For tre- og fireåringene skal det leses bøker (se ovenfor). Bøkene skal være et utgangspunkt for å snakke med barna, og for videre arbeid med tema kroppsdelene og grenser gjennom for eksempel drama, sang, bilder og tegning. Det er viktig å jobbe forebyggende med disse temaene før barna skal ha samtalegrupper ved 5 års alder.

Samtalegrupper med femåringene

Det skiller mellom spontane og organiserte samtalegrupper med barn. De spontane samtaler skjer «her og nå», og en har mulighet til å snakke om temaet fordi barnet selv tar det opp. Dette kan være reaksjoner under høytlesing, når et barn som ikke vil gi klem, når et barn forteller at «mamma har baby i magen» eller «jeg har ikke hår på tissen min». Vi skal våge å bruke disse situasjonene godt.

2.9 Bærekraftig utvikling

Gjennom miljøarbeidet skal barna lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på jorden. Alle kommunale barnehager er Grønt Flagg-sertifisert. Grønt Flagg er en miljøsertifisering rettet mot barnehager og skoler. Formålet med sertifiseringen er å styrke bærekraftig utvikling gjennom miljøarbeidet.

Hovedmålet for perioden vil være å vekke barn, ansatte og foreldrenes interesse for kildesortering og gjenbruk gjennom de ulike aktivitetene. Gjennom informasjon og deltakelse håper vi at flere vil bli opptatt av å ta vare på naturen og miljøet.

Delmål:

- Lære om og bli god på kildesortering og gjenbruk
- Bruke gjenbruksmateriale til å skape noe nytt
- Redusere mengden avfall
- Arrangere brukmarked i samarbeid med FAU

2.10 Kosthold

Lørenskog kommune har en kostholdsplan. Målet er at kostholdsplanen bidrar til variert, sunt og bærekraftig kosthold.

Våre tiltak for å skape et godt og sunt måltid i barnehagen:

Måltidet er en arena for gode samtaler. I Fjellhamar gård barnehage er vi opptatt av at måltidet skal være en hyggelig stund der barna får tid og ro til å spise og føle felleskap med de andre rundt bordet. Barnehagen serverer blant annet kornprodukter, melk, frukt og grønt samt en varmrett en gang pr. uke. Barna er med på å tilberede måltidene.

2.11 Trygg i Barnehagen

Lørenskog kommune har deltatt i et forskningsprosjekt «Trygg før 3» sammen med forskere fra RBUP (Regionsenter for barn og unges psykiske helse) og BI hvor vi har samarbeidet om tiltak for å fremme barns emosjonelle, sosiale og kognitive utvikling i de daglige samspillsituasjonene i barnehagen. Resultatene fra prosjektet viser tydelig at kvaliteten på samspillet mellom ansatte og barn ble bedre gjennom Trygg før 3. De ansatte har blitt mer sensitive, blitt flinkere til å ta barnas perspektiv, til å regulere atferd på gode måter og de har blitt bedre på å støtte barnas språkutvikling, læring og utvikling. Etter at prosjektet Trygg før 3 ble avsluttet, ønsker vi å implementere denne arbeidsmåten i alle våre barnehager. Denne satsningen kaller vi Trygg i barnehagen. Trygg i barnehagen er en kvalitetssatsing for kommunale barnehager, i tråd med målsettinger i Strategisk plan 2018 – 2026 (Kvalitet i barnehage og skole). I barnehagen skal barn oppleve stimulerende miljø som oppmuntrer til lek, læring og mestring. Arbeidet knyttet til Trygg i barnehagen er beskrevet [her](#).

3. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning på disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.

Våre tiltak for pedagogisk planlegging, gjennomføring og vurdering i barnehagen:

- Planlegging av barnehagens pedagogiske virksomhet skjer gjennom periodeplaner. De planlegges og skrives av de pedagogiske lederne i barnehagen i felleskap mellom avdelingene
- Gjennomføringen skjer av hele personalet, som sammen legger planer for hvilke aktiviteter som skal gjennomføres i henhold til planen for den gitte perioden.
- Planen og aktivitetene vurderes både på avdelingsmøter og på personalmøter, der eventuelle endringer loggføres til senere.
- Det sendes ut dokumentasjon til foreldrene ca 2. hver uke, med bilder fra aktiviteter vi har hatt den foregående perioden.
- Etter endt periode får barna komme med innspill til hva som har vært bra og hva som kan endres til neste gang.
- Barnehagens årsplan vurderes av hele personalgruppen på personalmøter.

4. Samarbeid

4.1 Samarbeid hjem og barnehage

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Betegnelsene «hjemmet» og «foreldrene» omfatter også andre foresatte. Foreldresamarbeidet skjer på individnivå, på gruppenivå og gjennom foreldreråd og samarbeidsutvalg. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen har alltid barnets beste som mål.

Foreldrerådet fremmer foreldrenes fellesinteresser og bidrar til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.

Samarbeidsutvalget er et rådgivende, kontaktskapende og samordnet organ.

FORELDRESAMARBEID

Foresatte er viktige aktører, og vi som profesjon er avhengig av deres engasjement og tilbakemeldinger. Vi mener et godt foreldresamarbeid vil bidra til det beste for barna nettopp fordi dere kjenner barna deres best. Vi ønsker derfor å samarbeide tett rundt barnets trivsel og utvikling. Kom gjerne til oss med store og små spørsmål, og tilbakemeldinger.

1.2 Våre tiltak for å ivareta et godt foreldresamarbeid:

- 5 dager tilvenning ved oppstart i barnehagen

- Gjennomføring av tilvenningssamtale ved oppstart
- Gjennomføring av foreldersamtaler en gang i halvåret
- Foreldremøte en til to ganger i året
- Daglig dialog ved henting og levering
- Personalet er tilgjengelig på telefon og mail
- Det opprettes et Foreldreutvalg (FAU) og samarbeidsutvalg (SU) – se avsnitt under
- Planlegging av ulike arrangementer i samarbeid med FAU

FAU og SU

«For å sikre samarbeidet med barnets hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg» (Lov om barnehager § 4)

Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU)

Det velges vanligvis to (eller flere) representanter blant foreldrene på hver avdeling, som danner foreldrerådets arbeidsutvalg. FAU-representantene har møter i forkant av SU møtene for å diskutere aktuelle saker foreldrene er opptatte av. FAU skal jobber for et godt barnehagemiljø her i Fjellhamar gård, og blant annet arrangere ulike felles arrangementer og dugnader i samarbeid med barnehagen.

Samarbeidsutvalget (SU)

Samarbeidsutvalget er sammensatt av to representanter fra foreldregruppa (FAU) og en tillitsvalgte i personalgruppa, samt barnehagens styrer. SU skal være bindeleddet mellom foreldrene og barnehagen i saker som berører flere enn kun eget barn. Saker av viktighet for barnehagen, skal behandles i samarbeidsutvalget. Eksempler på saker kan være budsjett, vedtekter og årsplan. Representanter i SU har møte to til fire ganger i året.

4.2 Overganger

For tilvenning i barnehagen følger vi Lørenskogmodellen. Lørenskogmodellen beskriver hvordan barnehagene i samarbeid med foresatte tilrettelegger for en trygg og god barnehagestart for barna. Lørenskogmodellen består av minimum 5-dager med foreldreaktiv tilvenning. Tilvenningen er organisert på en slik måte at barna får etablere en trygg relasjon til en voksen i barnehagen, før barnet skal være i barnehagen uten foresatte. Arbeidet knyttet til Lørenskog modellen og foreldreaktiv tilvenning i barnehagen, kan du lese mer om [her](#).

4.3 Tverrfaglig samarbeid i barnehagen

Barne- og ungdomsfaglige møter

Barnehagen tilbyr tverrfaglig bistand til barn og familier. Representanter fra helsestasjonen, pedagogisk psykologisk kontor (PPK), barnevernet og barnehagen representerer det tverrfaglige samarbeidssystemet, har månedlige møte i barnehagen etter fast møteplan. Det tverrfaglige samarbeidet skal ivareta barn som ikke trives, eller hvis det er bekymringer knyttet til utvikling hos barnet. Initiativ til å ta opp saker kan tas av foreldrene selv eller av barnehagepersonalet.

Barne- og ungdomsfaglig møter avholdes i barnehagen hver sjette uke, torsdager mellom klokken 13.00 -15.00.

5. Arbeidsmåter, progresjon og fagområdene hånd i hånd

Progresjonsplanene beskriver hvordan barnehagen jobber med de syv fagområdene i rammeplanen. Barnehagen ser fagområdene i sammenheng og legger til rette for arbeidsmåter som bidrar til å skape engasjement, interesse og motivasjon og gir muligheter for å få tilført nye erfaringer og opplevelser. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert.

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna utvikler seg, lærer og opplever fremgang. Barnehagen legger til rette for at barn i alle aldersgruppene får varierte leke- aktivitets- og læringsmuligheter.

5.1 Progresjonsplan - fagområdene

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagen, og som bidrar til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Vi ser fagområdene i sammenheng og alle fagområdene er en gjennomgående del av barnehagens innhold. Vi tar utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene oppleves som meningsfull, læringsrik og morsom del av barnas hverdag.

Rammeplanens syv fagområder med progresjonsplan

Kommunikasjon, språk og tekst

«Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehageinnholdet. Å samtale om opplevelser, tanker og følelser er nødvendig for å utvikle et rikt språk. Tekst omfatter både skriftlige og muntlige fortellinger, poesi, dikt, rim, regler og sanger. Viktige sider ved kulturoverføringen er knyttet til kommunikasjon, språk og tekst» (Rammeplan for barnehagen)

Barnehagen jobber etter kommunenes retningslinjer for språkarbeid i barnehage «Lek og lær – Ord som gror». Dette er et systematisk opplegg for arbeid med språk. Hver barnehage har en språkansvarlig som følger opp dette arbeidet i barnehagen. Barnehagen skal bruke digitale verktøy, som skal bidra til barns lek, kreativitet og læring.

Mål: Barnehagen skal bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer.

**1-2
år**

- Benevne begreper fra hverdagen, opplevelser og følelser
- Lese bildebøker
- Bevegelsessanger
- Benytte konkreter i korte fortellinger, eventyr og sanger

**3-4
år**

- Lese bøker med tekst og bilder
- Sanger, rim og regler
- Samtale rundt opplevelser og følelser
- Gjenfortelle opplevelser og fortellinger ved bruk av konkreter

5-6 år

- Høytlesning og lage fortellinger
- Samtale, gjenkalling og evaluering av ulike aktiviteter og situasjoner
- Vi bruker humor og forteller vitser og gåter
- Eksperimentere med rim, rytme, lyder og ord
- Utforske ulike skriftspråkuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver

Kropp, bevegelse, mat og helse

«Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser» (Rammeplan for barnehagen)

Mål: Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og legge grunnlag for en god fysisk og psykisk helse.

1-2 år

- Matglede og fellesskap ved måltidet
- Bli kjent med kroppen gjennom bevegelsessanger og benevning av kroppsdelene
- Vi respekterer barnas grenser for nærhet
- Starte innlæring av hygienerutiner
- Boltrelek på «puterommet» og ute
- Motivere til kroppslig mestring som å klatre, gå, spise selv osv.

3-4 år

- Legge til rette for aktiviteter som hinderløype, ball-lek, klatring og fysisk lek.
- Turer til steder med variert terreng og fysiske utfordringer
- Samtale om at kroppene våre er forskjellige
- Barna skal føle mestring i fysisk lek og aktiviteter
- Motivere til selvstendighet ved påkledning og måltid

5-6 år

- Delta i samtaler rundt seksualitet og grenser for egen og andres kropp
- Delta i samtaler om mat, og om hvordan mat påvirker helsen
- Introdusere mer avanserte aktiviteter som samarbeidsleker, hoppetau, sykle, ski osv.
- Lengre turer med større fysiske utfordringer
- Øve på å ta selvstendige valg og bli trygg på seg selv

Kunst, kultur og kreativitet

«Barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk. I arbeid med fagområdet skal personalet stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering»
(Rammeplan for barnehagen)

Mål: Barna skal få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former. Ta i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede i fellesskap med andre.

1-2 år

- Skape gjennom dans og musikk
- Tilby ulike sanseopplevelser (eksempler: vann, fingermaling og stoffer)
- Skape gjennom ulike materiell bl.a. plastelina, klosser og maling

3-4 år

- Dramatisere kjente eventyr
- Skape gjennom bl.a. naturmateriell, klippe og lime og trykk
- Delta i dramatisk lek
- Delta i aktiviteter med lyd, rytme og dans/bevegelse

5-6 år

- Eksperimentere med forskjellige materialer
- Dramatisere, danse, lage teater eller show
- Skape gjennom bl.a. resirkulert materiale
- Begynnende kreativ tenkning og problemløsning
- Kjennskap til enkel fargelære, primær og sekundærfarger

Natur, miljø og teknologi

«Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper» (Rammeplan for barnehagen)

Mål: Barna skal få et mangfold av naturopplevelser, bli nysgjerrige på naturfenomener og få erfaringer med bruk av teknologi og redskaper. Barna skal lære å ta vare på naturen og få en begynnende forståelse bærekraftig utvikling.

1-2 år

- Være ute hver dag
- Drar på turer i nærmiljøet – noen ganger også lengre turer
- Få nærkontakt med naturen - sanseopplevelser

3-4 år

- Arbeid med temaer som dyr/dyreliv og årstider
- Få kjennskap til kildesortering og gjenbruk
- Ukentlige turer i nærmiljøet og skogholt
- Bruke tekniske hjelpemidler som fotoapparat, PC/nettbrett og smart Board
- Eksperimenter med bl.a. vann og luft
- Gå på lengre turer

5-6 år

- Gå på lengre turer
- Gjennomføre ulike kjemi- og fysikk eksperimenter.
- Begynnende forståelse for naturvern – vi rydder opp etter oss på tur og behandler naturen og dyrene på en ordentlig måte
- Får erfaring med friluftsliv gjennom blant annet matlaging ute
- Delta i arbeid med miljøvern - Grønt Flagg

Antall, form og rom

«Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning» (Rammeplan for barnehagen)

Mål: Barnet skal få erfaring med matematiske begreper og sammenhenger gjennom hverdagsaktiviteter.

1-2 år

- Bruke kroppen til å få en begynnende romforståelse (orientere seg i rommet)
- Bruke kroppen til å gjøre seg kjent med matematiske begreper som; over, under, bak, foran, ved siden av
- Sortere leker i merkede kasser
- Øve på å bruke tallord (Telle til tre sammen)
- Enkle puslespill

3-4 år

- Fokus på ulike mønstre gjennom forming og lekemateriell
- Gi barna erfaring med matematiske begreper som; sirkel, trekant og firkant
- Øve på telleramsen (1-10)
- Øve på parkobling (telle og peke på en og en gjenstand) gjennom å delta i borddekking
- Puslespill med flere brikker og større vanskelighetsgrad
- Enkle spill som Lotto og Memory

5-6 år

- Gi barna erfaring med ulike måleenheter (meter, gram og liter)
- Gi barna erfaring med matematiske begreper som rektangel, kvadrat og sylinder
- Øve på å se antall uten fysisk berøring
- Øve på å kategorisere og sortere
- Gi barna erfaring med å løse oppgaver sammen
- Resonnere og trekke logiske slutninger
- Øve på å forstå fortid, nåtid og fremtid
- Puslespill med flere brikker og større vanskelighetsgrad
- Andre spill som Ludo og stigespillet

Nærmiljø og samfunn

"Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden» (Rammeplan for barnehagen)

Mål: Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Den skal legge vekt på å styrke kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett.

1-2 år

- Turer i nærmiljøet – blant annet til lekeplassen, skogholtet og butikken
- Arbeid med tema familien min ved bruk av bilder og samtaler
- Delta i barnehagens tradisjoner og markeringer
- Bli kjent og trygge på avdelingen sin og uteområdet

3-4 år

- Besøke lokale institusjoner som bibliotek, skoler, lekeplasser og parker
- Få kjennskap til kulturer som er representert barnehagen ved å markere høytider og merkedager
- Få kjennskap til ulike familietyper og levesett
- Bli kjent med forskjellige følelsesuttrykk
- Barna får forståelse for at de er et selvstendig individ, men også del av en

5-6 år

- Besøke institusjoner som bibliotek, rådhus, skoler, idrettsanlegg og parker
- Gi barna begynnende kjennskap til menneskerettighetene ved å aktivt delta i markeringen av FN-dagen
- Bli kjent med egne og andres følelsesuttrykk
- Barna får erfare at deres valg og handlinger kan påvirke både dem selv og andre

Etikk, Religion og Filosofi

«Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livsynsmangfold». (Rammeplan for barnehagen)

Mål: Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold, og gi barna en begynnende forståelse for andre menneskers religion/livssyn og levesett. Personalet skal innlede til filosofiske samtaler og etiske vurderinger. Gjennom Forut prosjektet lærer barna om barns oppvekstvilkår i andre land, og deltar i solidaritetsaksjonen. Barna skal lære seg å kjenne på gleden ved å hjelpe andre.

1-2 år

- Delta på markering av FN-dagen
- Smake på mat fra ulike kulturer
- Barna skal få erfare konsekvenser av egne handlinger, ved å spille på empati og speiling av følelser.

3-4 år

- Delta på markering av ulike høytider og tradisjoner i ulike religioner og livssyn
- Barna skal lære seg å løse konflikter med ord og ikke med å være fysisk
- Få forståelse for sammenheng mellom konsekvenser av egne handlinger i et fellelskap.

5-6 år

- Få kjennskap til FNs barnekonvensjon og menneskerettighetene
- Få en bedre forståelse for hva religion og livssyn er
- Delta i refleksjon rundt eksistensielle spørsmål og i filosofiske samtaler
- Aktiv deltaker i markering av høytider og tradisjoner i ulike religioner og livssyn
- Lære å være greie mot hverandre og ta hensyn til andres følelser og grenser